

b 10726585

อายุเมื่อหมดระดู และปัญหาสุขภาพของสตรีวัยหมดระดู
ในจังหวัดราชบุรี

AGE AT MENOPAUSE AND HEALTH PROBLEMS OF MENOPAUSAL WOMEN
IN RATCHABURI PROVINCE

ฉบับนี้
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย ม.มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2540

กพ

๑๒๙๑

๒๕๔๐

Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์ อายุเมื่อหมดระดู และปัญหาสุขภาพของสตรีวัยหมดระดูใน
จังหวัดราชบุรี
ผู้วิจัย วนิตา กมลจำ
ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ประทักษ์ โอประเสริฐสวัสดิ์ พ.บ.,ป.ชั้นสูง (สูติ- นรีเวช),
ว.ว.(สูติ- นรีเวช), Dip in Clin Epidemiology.
สุรศักดิ์ สุวานิชสกุล พ.บ.,ป.ชั้นสูง (สูติ- นรีเวช),
ว.ว.(สูติ- นรีเวช), M.P.H..
วงเดือน บันดี วท.ม.(ชีวสถิติ),วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์),ส.ด.
วันสำเร็จการศึกษา 22 เมษายน พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน มีการเพิ่มอย่างรวดเร็วของขนาดและสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุ และมีการคาดประมาณอายุขัยเฉลี่ยของสตรีสูงกว่าชาย ทำให้สัดส่วนประชากรสตรีวัยสูงอายุมีมากกว่าประชากรชาย การเปลี่ยนแปลงของสตรีจากภาวะเจริญพันธุ์เข้าสู่ภาวะหมดระดู เกิดจากการลดลงของฮอร์โมนอีสโตรเจน เนื่องจากรังไข่หยุดทำงาน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพของสตรีวัยหมดระดู ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาอายุเฉลี่ยเมื่อหมดระดูของสตรี ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอายุเมื่อหมดระดู ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย อายุที่เริ่มมีระดูครั้งแรก จำนวนการตั้งครรภ์ ปัจจัยด้านพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วย ภาวะโภชนาการ การรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิด การสูบบุหรี่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย การศึกษา อาชีพ รายได้ และศึกษาปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการหมดระดู ความรู้และการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพของสตรีวัยหมดระดูในจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นสตรีวัยหมดระดูที่มีอายุระหว่าง 45 - 59 ปี จำนวน 384 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนมาจาก 24 หมู่บ้าน ของ 12 ตำบลและ 4 อำเภอ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ t-test ความแปรปรวนแบบทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 86.7 มีอายุระหว่าง 50 - 59 ปี ร้อยละ 65.4 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 91.2 มีอายุที่เริ่มมีระดูครั้งแรก 14 - 19 ปี ร้อยละ 54.1 มีจำนวนการตั้งครรภ์ 3 - 5 ครั้ง ร้อยละ 71.9 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 60.9 มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง ร้อยละ 74.5 มีรายได้ของครอบครัวระหว่าง 3,000 - 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 56.2 มีโภชนาการขณะที่เริ่มหมดระดูในระดับปกติ ร้อยละ 40.4 เคยรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิด ร้อยละ 8.3 เป็นผู้สูบบุหรี่ ร้อยละ 51.0 มีความรู้เกี่ยวกับการหมดระดูในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.9 มีการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเองในวัยหมดระดูอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างมีอาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากการหมดระดู ร้อยละ 97.9 โดยอาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพของสตรีวัยหมดระดู พบว่า ร้อยละ 57.8 ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ร้อยละ 49.5 อ่อนเพลีย ร้อยละ 45.6 ใจสั่นหรือเต้นแรง ร้อยละ 42.4 นอนไม่หลับ ร้อยละ 36.5 เกิดอาการร้อนวูบวาบตามตัวและใบหน้า ส่วนปัญหาสุขภาพระยะยาวพบว่าร้อยละ 3.1 เคยเกิดการหักของกระดูกบางส่วนของร่างกาย และปัญหาทางเพศสัมพันธ์ พบว่าร้อยละ 71.3 รู้สึกเบื่อและไม่สนใจเรื่องการมีเพศสัมพันธ์

อายุเฉลี่ยเมื่อหมดระดู 48.7 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.6 ปี และพิสัย 58 - 40 ปี การทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติของปัจจัยต่าง ๆ กับอายุเฉลี่ยเมื่อหมดระดู โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมสุขภาพ ได้แก่ ภาวะโภชนาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอายุเมื่อหมดระดู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.001 การสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางลบกับอายุเมื่อหมดระดู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.018 และผลการศึกษา พบว่าความรู้เกี่ยวกับการหมดระดู มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเองในวัยหมดระดูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.001

จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้อง และเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนงานในการดูแลสุขภาพของสตรีวัยหมดระดูทั้งในด้านป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสตรีวัยหมดระดู

Thesis Title Age at Menopause and Health Problems of Menopausal
Women in Ratchaburi Province

Name Wanida Kamolchum

Degree Master of Science (Human Reproduction and Population
Planning)

Thesis Supervisory committee

Pratak O- Prasertsawat, M.D., Thai Bord of Ob & Gyn,
Dip in Clin Epidemiology.

Surasak Taneepanichsakul, M.D., Thai Bord of Ob & Gyn,
M.P.H.

Wongdyan Pandii, M.S., M.Sc(P.H), Dr.P.H.

Date of Graduation 22 April B.E. 2540 (1997)

ABSIRACT

Nowadays, the population is rapidly increasing in age to the prolonged life expectancy of the female population. The effect of decreased estrogen in menopausal women may result in physiological changes and sometime causes menopausal symptoms.

This research intended to study the age at menopause of women in Ratchaburi province, and to identify the correlation factors including age at menarche, parity, nutritional status, oral contraceptive pills, smoking and socio-economic status. The additional objective was to study the health problems of postmenopausal women, and the knowledge and health behaviors of postmenopausal women.

Multi-staged sampling technique was used for population sampling. Three hundred and eighty four postmenopausal women aged between 45 to 59 years old from 24 villages in 12 tambols and 4 districts were included in this survey. The data was collected by using structured questionnaire and was analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, one - way analysis of variance and Pearson's product moment correlation coefficient.

The finding of this study are summarized as follows:

86.7 % aged 50 - 59 years, 65.4 % were part of a married couple, 91.2 % had age atmenarche 14 - 19 years , 54.1 % had parity 3 - 5, 71.9 % finished primary school, 60.6 % had occupation as agriculturalist or employee, 74.5 % had income between 3,000 - 10,000 baht, 56.2 % had normal nutritional status, 40.4 % had used oral contraceptive pills, 8.3 % had smoked, 51.0 % had fair knowledge of menopause, 72.9 % had fair health behaviors in postmenopause.

About 97.9 % of postmenopausal women had health problems such as headache (57.8 %), weakness (49.5 %), palpitation (45.6 %), insomnia (42.4 %), hot flushs (36.5 %), and sexual problems, such as decreased sexual desire (71.3 %).

The mean age at menopause was 48.7 years, standard deviation 3.6 years and range 40 - 58 years.

Factors associated with age at menopause which had statistical significance were nutritional status ($r = 0.3149, p < 0.001$) and smoking ($r = -0.1210, p = 0.018$). The knowledge of menopausal was associated with health behavior in postmenopause.

The result of this study can be used as baseline data for further study about menopausal problems. The data are also useful in planning of prevention and health promotion services for menopausal women.